

Folkhälsoenheten aktiviteter 2019

Folkhälsoenheten har som uppgift att stödja såväl den egna organisationen som andra aktörer i Jämtlands län för att främja hälsa och förebygga ohälsa.

Tillhörighet inom Region Jämtland Härjedalen

Hälso- och sjukvård/ område primärvård/ anslagsfinansierad verksamhet.

Personalsammansättning

Folkhälsochef/enhetschef	80 %
Samhällsmedicinsk sekreterare, Mobilisering/Riskbruk	100 %
Samhällsmedicinsk sekreterare, tobak	50 %
Processledare HFS/kommunikatör	100 %/ 80 % 2019
Folkhälsosamordnare, folkhälsorapporter, FolkhälsoZ	100 %
Folkhälsosamordnare, His, Föräldraskapsstöd, FolkhälsoZ	100 %
Samordnare fysisk aktivitet, fysioterapeut. Tobaksfri Duo	100 %
Dietist, Goda matvanor	50 %
Handläggare, ansvar SRHR	100 %
ST-läkare socialmedicin, barn.	20 %
Totalt	780 %

Kunskapsstöd

Folkhälsoenheten ska bidra genom att vara ett kunskapsstöd till sina samverkanspartners, inom och utom RegionJH. För att möjliggöra detta krävs en aktiv omvärldsspaning inom enhetens olika kompetensområden.

Samverkan

Samverkan ska ske både på nationell och regional nivå. Samverkan kan exempelvis vara inom den egna organisationen men även med kommuner i länet, Länsstyrelsen, Idrottsförbundet, RCC Norr, Norrlandstingen, Livsmedelsverket, SKL, Folkhälsomyndigheten, HFS-nätverket, frivilligorganisationer med flera i syfte att uppnå en jämlik och god hälsa för alla i Jämtlands län. Enheten ska utifrån sin kompetens bidra till att strategiska mål kan sättas samt bidra till att strategiska mål planeras och utförs.

Operativt stöd till verksamheter

Arbetet genomförs genom att Folkhälsoenheten stödjer och förstärker övriga aktörers insatser kring det främjande/ förebyggande arbetet, på alla nivåer, dvs. medborgar- och gruppnivå samt individnivå.

Stödja kommuner: den ena kommunen är inte den andra lik varför all samverkan måste utvecklas med maximal lyhördhet utifrån kommunens förutsättningar att bidra i folkhälsoarbetet.

Samverkan kan exempelvis ske genom att skolor efterfrågar utbildning/kunskapsutbyte kring folkhälsovetenskapliga frågor, eller att en kommun önskar hjälp med att ta fram egna handlingsplaner/ strategidokument kring folkhälsofrågor.

Underlag för framtida beslut på politisk och/eller tjänstemannanivå. Enheten ska utifrån sina kompetensområden kunna lämna adekvata underlag inför olika beslut.

Snabbsammanfattning -Folkhälsoenheten har under 2019 fokuserat på arbete med;

Detta underlag är inte på något vis heltäckande och eftersom det har satts ihop under kort tid har några medarbetare inte kunnat medverka pga. varit bortresta.

HiS, Hälsosamtal i skolan

- akut åtgärdsplan fick tas fram då det framkommit farhågor om säkerhet i systemet. Jämtland och Västerbotten harföreträtt de fyra nordligaste länen i detta arbete. Vilket varit omfattande.
- Folkhälsoenheten har tagit fram nya avtal för kommunerna gentemot dataföretaget som handhar data. Avtalen är nu underskrivna av samtliga kommuner.
- Förberett för nya avtal mellan RegionJH och kommunerna
- Utbildnings- och kunskapsutbytesdag för skolsköterskor har genomförts

Föräldraskapsstöd tillsammans med Länsstyrelsen.

- Under hösten åker samordnare runt till samtliga kommuner och kartlägger deras arbete med Föräldraskapsstöd.
- Håller i länsnätverk kring Föräldraskapsstöd

HLV länsrapport

- kommunrapporter baserade på 2018 års enkätresultat
- resultat har kommunicerats ut via olika fullmäktige, möten
-

CAN, skolbarns drogvaneundersökning i länet – uppstart med analysgrupp. Rapport kommer 2020.

Revidering av Folkhälsopolicyn för Jämtlands län

Revidering av ”Folkhälsopolitiskt program för Norrlandstingen 2015 - 19”

Folkhälso Z – 3 medarbetare närvarar vid varje möte med politiker samt vid möten med tjänstemanna Z.

HFS (nätverket i Sverige för hälsofrämjande hälso- och sjukvård)

- arbetet "Verksamhetsutveckling med levnadsvaneindikatorer" inom Region Jämtland Härjedalen. Med mål att få till rätt ledning och styrning av Socialstyrelsens riktlinjer för prevention och behandling av ohälsosamma levnadsvanor. Har bland annat gett oss en bild av vilka beslut som finns/ saknas som i sin tur styr levnadsvanearbetet framåt.
- Handlingsplan för levnadsvanor inom RegionJH har tagits fram

Utbildningar kring levnadsvanor samt utbildning hur insatser ska dokumenteras i Cosmic;

- FAR- fysisk aktivitet på recept
- Grundläggande tobaksavvänjarutbildning
- Tobaksutbildning för de med gammal examen
- Goda Matvanor
- Specifik Cosmicutbildning hur dokumentera Levnadsvanor.

Levnadsvanor.nu.

- Patienter kan själva fylla i denna före eller under ett besök till vården via en webbenkät där personer/patienter kan se hur deras levnadsvanor (tobak, alkohol, fysisk aktivitet, matvanor och spel) förhåller sig till Socialstyrelsens riktlinjer.
- Används även som screeninginstrument för vårdpersonal.
- Finns från i år med på alla patientkallelser till primärvårdsbesöket md uppmaning att göra testet innan vårdbesök.

Arrangerat en nationell nätverksträff som drivs av Sveriges livsmedelsverk

- Var på Folkhälsomyndigheten en dag, en dag på Torsta. Med studiebesök hos Eldrimner.
- Fokus var bland annat på de regionala livsmedelsstrategierna

Webbsändningar från myndigheter kring folkhälsovetenskapliga frågor – sett till att arrangera dessa så att fler intressenter kan tillsammans titta/ diskutera.

Tobakspolicy har tagits fram

Tobaksfri Duo

- Samordnar den tobaksförebyggande metoden ”Tobaksfri Duo”, där skolungdomar i länet skriver kontrakt om att förbli tobaksfria.

Samarbete har inletts med Idrottsförbundet inom ramen för deras rörelsesatsning inom skolan. Utbildande insatser för länets pedagoger planeras.

HBTQ-diplomering

- Metod har tagits fram
- Folkhälsoenheten har sökt medel från Socialstyrelsen
- Under hösten kan därför två enheter diplomerats. Folkhälsoenheten samordnar processen och stöttar enheterna.

PRIDE

- Folkhälsoenheten ansvarade för kostnad samt organisering av RegionJH i samband med PRIDE i Östersund i september

Utbildning till boende med funktionsvariation vid LSS-boenden kring sexualitet och relationer är under planeringsstadiet.

Folkhälsoutbildning för politiker planeras tillsammans med Länsstyrelsen.

Lansering av Normbanken

Utvecklingsuppdrag för de enheter som ingår i vårdvalet, dvs primärvårdens hälsocentraler.

- Nya kriterier har arbetats fram i linje med Socialstyrelsens riktlinjer för levnadsvanor.
- Varje enskilt beviljat utvecklingsuppdrag stöts via Folkhälsoenheten

Projekt levnadsvanor/psykisk ohälsa- riktat till primärvård

- Folkhälsoenheten sökte medel från Socialstyrelsen för höstterminen 2018 och sedan igen för 2019.
- Folkhälsoenheten har avsatt 20 % processledare för att stötta/ hjälpa de hälsocentraler och ungdomsmottagning som startat upp med projekt.
- Inriktning som valts är att minska den psykiska ohälsan via fysisk aktivitet. I vissa av projekten har även Goda matvanor lagts in.
- Från 2018 finns sammanställning av enkät och telefonintervjuer, som processledare genomförde. Veldigodt resultat. Lika kommer att göras för 2019.

Föreläsningar kring folkhälsa har getts

”Mobiliseringen”

- Ingår sedan i år i Folkhälso Z.
- Följer egen programförklaring som revideras årligen tillsammans med styrande politiker.

SRHR, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

- Styrgrupp i länet för detta arbete leds via Folkhälsoenheten
- Egen handlingsplan finns
- Hiv/Sti prevention Fjällorter
- Hiv/Sti prevention via olika enheter. Kondomer.
- Enkät/ kartläggning kunskap/attityd hos vårdpersonal.

Plattformsbyte för e-tjänsten Klamydia- och gonorrétest via nätet har genomförts.

- Folkhälsoenheten ansvarade för plattformsbytet
- Ingår som stöd till Hud- och könsmottagningen som nu administrerar systemet.

Internt arbete/ utbildning på enheten

- Arbete med att förbättra hemsidan
- Arbete med att förbättra oss vad gäller ökad digital kunskap
- En medarbetare har skrivit en Master i folkhälsovetenskap 120hp
- En medarbetare har avslutat en 7,5 hp Strategisk kommunikation i sociala medier
- En medarbetare går just du en 7,5 hp Film för sociala medier

Nedanstående arbetsområden/ aktiviteter för Folkhälsoenheten under 2019 är indelade utifrån Folkhälsopolicyns fyra målområden

Fakta på arbetsområden för Folkhälsoenheten är hämtat från "Folkhälsopolicy 2015 - 2019 utvecklingsområden Region Jämtland Härjedalen insatser" RS/1824/2017. Dessa **arbetsområden** är markerade med

- Och i **fet stil**

Till arbetsområden är det kompletterat med exempel på aktiviteter som utförts av Folkhälsoenheten under 2019. Dessa **aktiviteter** är markerade med:

- Och i icke fetad stil.

Trygga uppväxtvillkor

• **Ge metodstöd vid införandet av hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser riktade till barn och unga för länets aktörer**

- Tobaksfri Duo
- Föräldraskapsstöd
- Hälsosamtal i skolan

• **Ge kunskap- och metodstöd som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet kring barn och ungas uppväxtvillkor**

- Folkhälsoenheten sätter årligen ihop en inspirations/utbildningsdag för länets skolsköterskor, inom avtalet för "Hälsosamtal i skolan".

• **Kommunicera och samordna centralt stöd avseende folkhälsopolicyn i Jämtland Härjedalen.**

- Under året har fokus varit på revidering av nuvarande Folkhälsopolicy.

• Öka medvetenheten om hur man kan arbeta för att minska sociala skillnader i hälsa mellan olika grupper

- Samtliga presentationer och rapporter utifrån "Hälsa på lika villkors" resultat innehåller sociala skillnader. En presentation har tagits fram med fokus på ojämlikheter mellan olika grupper.

• Genom folkhälsorapportering möjliggöra nulägesbeskrivning, behovsanalyser för befolkningsinriktade hälsoutvecklingen gällande barn och unga i Jämtlands län.

- En presentation utifrån resultat av HLV, Hälsa på lika villkor, har tagits fram och fokuserats på just barn, ungdomar och unga vuxna 16-29 år.
- Folkhälsoenheten har hjälpt Folkhälsomyndigheten att sammanställa vikt och längd bland förskolebarn 2018-19 som WHO begärt in. Utifrån siffror från Hälsosamtal i skolan.

• I enlighet med avtal samverka med länets skolhuvudmän kring Hälsosamtalet i skolan

- Folkhälsoenheten har under året tagit fram reviderade PUBavtal för länets skolhuvudmän, vilka under hösten har undertecknats.
- Möten med skolhuvudmännen har genomförts.

• I enlighet med uppdrag regionalt ansvar för att samordna länets föräldraskapsnätverk

- Eftersom Länsstyrelsen fått ett utökat uppdrag kring samordning av Föräldraskapsnätverk har Folkhälsoenheten under året upparbetat ett närmre samarbete med Länsstyrelsen.
- Samordnare Folkhälsoenheten samt Länsstyrelsen håller i länsnätverket Föräldraskapsstöd. Syftet är att utveckla ett universellt föräldraskapsstöd under barnets hela uppväxt utifrån "En nationell strategi för ett stärkt föräldraskapsstöd". Nära samverkan med MFoF, myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd.
- Representant från Länsstyrelsen och samordnare från Folkhälsoenheten har under hösten påbörjat en resa runt till samtliga kommuner för samtal och kartläggning av vilket arbete som utförs inom Föräldraskapsstöd. Strömsund, Bräcke, Härjedalen, Bergs kommun har fått besök. De övriga är inbokade.

• Sprida resultatet i Länsrapport för Hälsosamtalet i skolan.

- 2019 ett mellanår då inga rapporter/ faktablad tas fram.

• Minska nyrekryteringen av tobaksbrukare bland barn och unga bl.a. genom att samordna arbetet med den tobaksförebyggande metoden Tobaksfri duo i samverkan med länets kommuner.

- Stöd till Östersunds kommuns elevhälsopersonal och deras drogförebyggande koordinator vid införandet av Tobaksfri Duo i Torvallaområdet.
- Stöd till Härjedalens kommun för vidmakthållande av metoden.
- Anordnat en länsövergripande nätverksträff kring arbetet med Tobaksfri Duo för att ge kunskapspåfyllnad, erfarenhetsutbyte och inspiration.
- Arbeta pågår med planering med syfte att fler kommuner/ skolor ska använda metoden.

• Årligen samordna inspirationsdagen som riktar sig till länets pedagoger Rörelsens betydelse för lärande och hälsa

- Har inte varit aktuellt under 2018 och 2019.

- Samarbete har inletts med Idrottsförbundet inom ramen för deras rörelsesatsning inom skolan. Utbildande insatser för länets pedagoger planeras.

• Främja arbetet kring rätten till sin egen kropp, att sätta gränser, ömsesidighet och kommunikation med en god och likvärdig sex- och samlevnadsundervisning för länets elever genom utbildning riktad till skolpersonal.

- Lansering och pressvisning av sajten Normbanken på Jämtlands Gymnasium. Sajten samlar material framtaget av de fyra norra regionerna i samverkan för att stärka sex- och samlevnadsundervisningen i senare delen av grundskolan samt gymnasieskolan.

• Främja barn och ungas sexuella välbefinnande genom utbildning till personal inom BVC, förskola, grund- och gymnasieskola samt kommunala inrättningar.

- Pågår planering av utbildning till boende med funktionsvariation vid LSS-boenden kring sexualitet och relationer.

Hälsofrämjande miljö

• Ge kunskap och metodstöd inom området folkhälsa som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

- Föreläsningar gällande hälsofrämjande- och sjukdomsförebyggande metoder, tex. AT- läkardag, Birka Folkhögskolas personal och elever, "Folkhälsa för alla olika" kvällsföreläsning för allmänheten med fokus på fysisk aktivitet och resultat från HLV, Hälsa på lika villkor, i samverkan med flera aktörer.
- Under planering i november är en dag (lördag) för allmänheten kring föräldraskap i samverkan med flera aktörer.
- Fungerat som bollplank till Krokoms kommun kring psykisk ohälsa/ fysisk aktivitet.
- Folkhälsoenheten brukar föreläsa om folkhälsovetenskap på några olika program på MIUN, men 2019 fick detta ställas in pga bristande personalresurser.

• stödja arbetet med att skapa en mer hälsofrämjande hälso- och sjukvård.

- Processleda utvecklingsarbete från Socialstyrelsen "Att inom primärvården förebygga och behandla ohälsosamma levnadsvanor vid psykisk ohälsa", arbetet påbörjades höst 2018. Processledare har utvärderat och åiterrapporterat till Socialstyrelsen för 2018 års arbete. Under 2019 deltar 3 HC, 1 UM.
- Plattformbyte för e-tjänsten Klamydia- och gonorrétest via nätet har genomförts.
- Arrangerat en nationell nätverksträff som drivs av Sveriges livsmedelsverk
- Påbörjat ett norrlandsgemensamt arbete kring sexuell hälsa inom hälso- och sjukvården. Exempelsvid vid cancer, stroke, hjärtinfarkt osv. En enkät är under uppbyggnad för kartläggning av behov, kunskap, attityd bland hälso- och sjukvårdspersonal kring sexuell hälsa.
- Fjällkondomer och information, stöd för hälsocentralernas arbete med säkrare sex på fjällorter/ säsongarbetare ges via Folkhälsoenheten.
- Kondomer distribueras till enheter som har behov.

• öka medvetenheten om hur man kan arbeta för att minska sociala skillnader i hälsa mellan olika grupper

- Implementeringsarbetet av Socialstyrelsens riktlinjer för prevention och behandling av ohälsosamma levnadsvanor ökar medvetenheten. Fr.om uppdateringen förra sommaren ingår även barn och ungdomar i riktlinjerna.
- Även arbetet med spridningen av resultatet av Hälsa på lika villkor för att på så vis kunna ge insats till de som mest behöver det.

• genom folkhälsorapportering möjliggöra nulägesbeskrivningar och behovsanalyser för befolkningsinriktade hälsoutvecklingen i Jämtlands län.

- Folkhälsoenheten har sammanställt befolkningsenkäten "Hälsa på lika villkor", HLV, med utökad antal enkäter för länet. I april publicerades länsresultaten i en

rapport. Kommunrapporter som efter det har publicerats är: Östersunds kommun, Härjedalens kommun, Bergs kommun, Ragunda kommun, Bräcke kommun och Krokoms kommun. Åre och Strömsunds kommun är i stort sett klara men väntar på medverkan från respektive kommun vad gäller deras prioriterade områden innan publicering.

- Data från HLV har hittills presenterats vid kommunfullmäktige i Härjedalen, Berg, Bräcke, Ragunda, Krokoms och Östersund. Samt vid Regionstyrelsen, Regionfullmäktige, Barnarenan, L-IFO, Folkhälso Z, ledningsgrupp primärvård med samtliga chefer, Birka folkhögskola och vid ett kvällsmöte för allmänheten i Östersund.
- Presentation av Folkhälsomyndighetens befolkningsundersökning SRHR (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) 2017. Internt enheten, KIM, könsidentitetsmottagningen samt till SRHR-gruppen.
- Arbetet med att sammanställa enkät CAN, skolelevers drogvaneundersökning i länet har startat med analysmöten och sammanställning av statistik. Rapport väntas klar februari 2020.

• **metod och kunskapsstöd kring hälsofrämjande skolutveckling.**

- Finns under rubrik "Trygga uppväxtvillkor"

• **Vara aktiv i det nationella nätverket Hälsofrämjande sjukhus och vårdorganisationer (HFS), bland annat genom presidieledamot, processledare och deltagande i nätverkets temagrupper inom t.ex. fysisk aktivitet, tobaksprevention och goda matvanor.**

- SRHR- sexuell och reproduktiv hälsa och rättighet, har under året nationellt planerats för att ingå i HFS. Detta för att ge mer tyngd i SRHR-arbetet inom Hälso- och sjukvården. Medarbetare från Folkhälsoenheten har företrätt de fyra nordligaste länen nationellt.
- Fysisk aktivitet har deltagit vid 4 möten via webb. Processledare årsmöte vår och strategimöte höst.

• **Fortsatt arbete att driva processen med implementering av Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder inom Region Jämtland Härjedalen.**

- Folkhälsoenheten har under 2019 arbetat med implementering av "*Socialstyrelsens nya riktlinjer för prevention och behandling av ohälsosamma levnadsvanor*", där enheten kunnat tagit hjälp av ett arbete inom HFS projektet. Möten med högsta ledningen inom Region JH har skett vid ett flertal tillfällen och utmynnat i framtagandet av några olika dokument/ beslut som upptäcktes saknas inom organisationen.
- Verksamhetsutveckling av levnadsvaneindikatorer i Cosmic har vidareutvecklats.
- En regionövergripande handlingsplan för levnadsvanearbetet är framtagen men ännu inte beslutad.

• **Genomföra aktiviteter som primärvården och slutenvården efterfrågar.**

Utbilda legitimerad personal i hur de kan använda olika metoder tex rådgivande samtal, rådgivande samtal med tillägg och särskild uppföljning (FaR®, stegräknare, aktivitetsdagbok) i syfte att öka den fysiska aktivitetsnivån hos patienten. Goda matvanor, alkohol, tobak.

- FaR-utbildningar på hälsocentraler i länet. Genomförda utbildningar 2019: Hallen HC, Hede HC, Brunflo HC, Bräcke HC, FQ-grupp ST-läkare primärvård, Ungdomsmottagningen Östersund och Strömsund, Svenstaviks HC, Rehab på Remonthagen
- Utbildning av tobaksavvänjare har skett.

- En extra utbildningsdag har tagits fram och genomförts för de tobaksavvänjare som har en äldre utbildning.
- Utbildning Goda Matvanor har getts till fysioterapeuterna inom primärvården, samtlig personal vid Brunflo HC, ungdomsmottagningarna, Hjärtskolan vid medicinkliniken, levnadsvanegruppen inom psykiatrin, personal vid Asylhälsan.
- Specifik Cosmicutbildning hur dokumentera levnadsvanor enligt Socialstyrelsens riktlinjer. Ex Brunflo HC. Frösö HC, Hammarstrand, barnmorskor inom primärvård inplanerat

• **Samverka samt genomföra aktiviteter inom RCC Norr. Såsom utbildningsdagar ”Mat och cancer” och ” Aldrig försent att förebygga”.**

- Har inte varit aktuellt under 2019.
- Samarbete med RCC kring främjande av fysisk aktivitet kring cancerprevention pågår.
- Folkhälsoenheten uppdaterat RCC:s hemsida.
- Folkhälsoenheten ansvarar för att följa upp RCC:s levnadsvaneindikatorer årligen.

• **som ett led i att uppmuntra det hälsofrämjande arbetet i primärvården, ansvarar Folkhälsoenheten för samordning av Utvecklingsuppdrag i Primärvården som går ut på att utveckla metod för levnadsvanearbetet.**

- Under vårterminen avslutades 5 utvecklingsprojekt vid olika hälsocentraler och under hösten pågår sju. Samtliga har kontaktpersoner från Folkhälsoenheten och möjlighet till det stöd de önskar.

• **arbeta i enlighet med fullmäktigebeslut kring opinionsbildningsprojektet Tobacco Endgame rökfritt Sverige 2025**

- På grund av att Folkhälsoenheten drog ner på personal från 2018 och inte fått ok att tillsätta under 2019 har just detta arbetsområde fått stå tillbaka helt. Inga nya aktiviteter inom RegionJH har således kunnat startats upp.

• **arbeta för en Tobaksfri organisation**

- En Tobakspolicy har under året tagit fram av Folkhälsoenheten. Saknas dock beslut om denna.

• **samordna opinionsprojektet ”Mobilisering mot droger”.**

- Har fungerat bra – se särskild information längre fram i detta dokument.
- Mobilisering mot droger har under året flyttats från separat styrgrupp av politiker till att ingå i Folkhälso Z och då styras av politiker från RegionJH och länets samtliga kommuner.

Utbildning och arbete

• **Kommunicera och samordna centralt stöd avseende folkhälsopolicyn i Jämtland Härjedalen.**

- Arbeta med att revidera folkhälsopolicyn pågår och samtliga medarbetare vid Folkhälsoenheten deltar, tre personer mer aktivt. Under ledning av folkhälsopolitisk strateg och i samverkan med samtliga kommuners folkhälsotjänstemän.

• **Öka medvetenheten om hur man kan arbeta för att minska sociala skillnader i hälsa mellan olika grupper**

- Implementering av Socialstyrelsens riktlinjer för ohälsosamma levnadsvanor.

• **Stödja arbetet och sprida kunskap vad en god och jämlik hälsa innebär och hur hälsoskillnader i samhället är kopplade till utbildningsnivå och inkomstläge.**

- Har gjorts i hög utsträckning under året i samband med rapporter och redovisning av HLV, Hälsa på lika villkor.
- Presentation för Regionfullmäktige var tyngdpunkt på jämlikhet/ ojämlikhet.

- **Arbeta främjande och förebyggande för att motverka diskriminering och på andra sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder**

- HBTQ-diplomering framtagen av Folkhälsoenheten och med hjälp av medel från Socialstyrelsen kan under hösten två enheter inom RegionJH påbörja sin diplomering. Samordnare från Folkhälsoenheten finns med som ett stöd under arbetets gång.

Delaktighet och inflytande

- **Stödjer och sprider kunskap kring betydelsen av att delaktighet i samhället är en grundläggande förutsättning för god hälsa**

- Har skett i samband med presentation av HLV.
- Folkhälsoutbildning för politiker planeras tillsammans med Länsstyrelsen.

- **I all samverkan arbeta med processer och metoder som främjar delaktighet och inflytande.**

- Inför sammanställning av rapport HLV bjuds tjänstemän från samtliga kommuner in till samtliga analysmöten. Vid ett sista analysmöte bjuds det in mer brett med olika representanter från RegionJH, kommuner, Länsstyrelse med flera.
- Ett första analysmöte inför sammanställning av CAN, skolbarns drogvaneundersökning har skett och fler är inplanerade under hösten.
- Folkhälsoenheten leder och samordnar nätverket SRHR (sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter) bestående av representanter från Hud- och könsmottagningen, infektion, smittskyddet, ungdomsmottagning, elevhälsa, MIUN, RFSL, RFSU, skolhuvudmän med flera. Nätverket har en egen handlingsplan som nyligen reviderades.
- Vid några webbsändningar från SKL, Folkhälsomyndigheten har Folkhälsoenheten bokat rum och bjudit in deltagare som kan tänkas vara intresserade. Exempel på det är: "Öppna jämförelser Folkhälsa", SKL, Folkhälsomyndigheten. "Folkhälsoarbete och regional utveckling", SKL. "Vad har God och Nära vård, Strategi för hälsa och satsning psykisk hälsa gemensamt?", SKL, Folkhälsomyndigheten. "Utvecklat strategiskt arbete med levnadsvanor – en förutsättning för en jämlik och hållbar hälso- och sjukvård", Läkarsällskapet och HFS. "Jämlikhet i hälsa! Med Agenda 2030 som hävstång", SKL.

- **Arbeta främjande och förebyggande för att motverka diskriminering och på andra sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.**

- Förberedelsearbete inför uppstart av HBTQ-diplomering av Hud – och könsmottagningen samt Kommunikationsavdelningen som startar oktober 2019. Själva innehållet i utbildningen sattes samman tidigare år och har testats vid en gymnasieskola i Östersund.

MOBILISERING MOT DROGER

Mobilisering mot droger är en bred samverkan mellan kommunerna, myndigheter, frivilliga och idéburna organisationer, samfund och arbetsmarknadens parter. Arbetet leds av förtroendevalda från Region Jämtland Härjedalen och länets kommuner via FolkhälsoZ. Arbetet sker i länets kommuner. Målet är att behålla toppositionen i Sverige som en, trygg och attraktiv kommun/region – med en av landets lägsta brottslighet och störst upplevda trygghet. Den fortsatta kampen mot otillåten användning av alkohol, tobak och andra droger är därför av stor betydelse. Samhällsmedicinsk sekreterare via Folkhälsoenheten svarar för att hålla samman arbetet. Det handlar i huvudsak om att vara ett tjänstemannastöd för den politiska ledningsgruppen.

Inom ramen för mobilisering mot droger samordnar RegionJH följande områden:

- Riskbruksarbete inom primärvården, barn och – mödrahälsovården
- 100%renidrott - dopingförebyggande arbete med länets träningsanläggningar
- Folkrorelse mot droger Jämtlands län
- Trygga Nyktra Transporter tillsammans med länets idrottsföreningar (utbildning och uppföljning)
  - Skolor mot knark – för en narkotikafri skola
  - SMADIT (samarbete mot alkohol och droger i trafiken) samarbete tillsammans med polisen, beroendeenheten och kommunernas socialtjänst
  - Tobaksförebyggande arbete Tobacco Endgame enl. tidigare fullmäktigebeslut) Samt ansvarig utgivare för webbsidorna mobilisering.nu och riskbruk.se och Facebook-sidan
  - Motkraft - arrangerade i samverkan med över 30 olika organisationer en dag på Stortorget i augusti kring att motverka droger och psykisk ohälsa.
  - Spridningskonferens i februari planerad och genomförd. Välbesökt. Planering pågår för Spridningskonferens 2020.

HFS – NÄTVERKET I SVERIGE, FÖR HÄLSOFRÄMJANDE HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

Etablerades 1996 i Sverige. Nätverket är en del av det internationella nätverket "Health Promoting Hospitals and Health services", HPH, initierat av WHO 1993. Alla landsting och regioner är medlemmar i det lärande nätverket.

Region Jämtland Härjedalen (tidigare landstinget Jämtland) har varit medlem sedan starten. Grundtanken med HFS- nätverket är att underlätta utbytet av kunskaper och erfarenheter som driver utvecklingen framåt inom det sjukdomsförebyggande och hälsofrämjande arbetet. Nätverket utvecklar också olika former av "verktyg" för att underlätta införandet av en hälsoorienterad hälso- och sjukvård.

HFS medlemskapet ger organisationen tillgång till en bred erfarenhet, kunskap och samarbetspartners inom det hälsofrämjande arbetet.

HFS-nätverket har ett nära samarbete med nationella aktörer såsom Socialstyrelsen och SKL

- Region Jämtland Härjedalens representant i presidiet för HFS-nätverket är regionöverläkaren. Processledare 50 % är anställd via Folkhälsoenheten. Via Folkhälsoenheten ingår RegionJH i följande temagrupper under 2019: tobak, alkohol, goda matvanor och fysisk aktivitet. Temagrupp för sexuell och reproduktiv hälsa är under uppbyggnad.